6 Ιουνίου 2025

Το status quo της Ιεράς Μονής Σινά

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

- **Του Ιωάννη Αντ. Παναγιωτόπουλου***

Η Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης στο Θεοβάδιστο Ορος Σινά αποτελεί διαχρονικό σύμβολο πνευματικής ακτινοβολίας και πολιτιστικής συνέχειας, σημείο συνάντησης παραδόσεων και θρησκειών. Η αδιάλειπτη ιστορική της πορεία έχει διαμορφώσει ένα καθεστώς αυτοδιοίκησης και προστασίας, το γνωστό status quo της μονής, το οποίο σεβάστηκαν διαχρονικά όλες οι ιστορικές εξουσίες, από τους Αραβες έως τους Οθωμανούς. Αναγνωρισμένο διεθνώς, το status quo αποτελεί θεμέλιο της πνευματικής ανεξαρτησίας και της ειρηνικής συνύπαρξης που χαρακτηρίζει τη μονή. Σήμερα, όμως, μια πρόσφατη δικαστική απόφαση στην Αίγυπτο, που αμφισβητεί την κυριότητα της μονής, απειλεί σοβαρά αυτό το status quo, προκαλώντας ανησυχία όχι μόνο στον Ορθόδοξο κόσμο, αλλά και στους υπερασπιστές αυτής της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η σημερινή μορφή του status quo της μονής διαμορφώνεται από τρεις βασικές παραμέτρους:

1. Οι σχέσεις Ελλάδος και Αιγύπτου, οι οποίες παραδοσιακά στηρίζουν το status quo, όπως επιβεβαιώθηκε και στη συνάντηση των ηγεσιών των δύο χωρών στην Αθήνα στις 7 Μαΐου 2025. Ωστόσο, η Αίγυπτος, παρά τους δεσμούς φιλίας, έχει κατά το παρελθόν πλήξει ελληνικά συμφέροντα με τις εθνικοποιήσεις επί Νάσερ (1957-1961). Σημαντική ήταν και η αμφισβήτηση του status quo τη δεκαετία του 1980, μετά την επιστροφή του Σινά στην Αίγυπτο (1982) από τα ισραηλινά στρατεύματα. Οι αιγυπτιακές προσπάθειες να επανεξετάσουν το καθεστώς της μονής απέτυχαν τότε, χάρη στη διεθνή παρέμβαση, ιδίως από τον Γάλλο πρόεδρο Φρανσουά Μιτεράν και την τότε ΕΟΚ.

Η αδιάλειπτη ιστορική της πορεία έχει διαμορφώσει ένα καθεστώς αυτοδιοίκησης και προστασίας, το οποίο σεβάστηκαν διαχρονικά όλες οι ιστορικές εξουσίες.

2. Η ιστορική και νομική βάση του status quo, που θεμελιώθηκε ήδη από τον 4ο αιώνα με την προστασία της Αγίας Ελένης. Η σημερινή μονή ιδρύθηκε τον 6ο αιώνα από τον Ιουστινιανό Α΄, στον τόπο της φλεγόμενης βάτου και της λήψης των Δέκα Εντολών. Εκτοτε απολάμβανε αυτονομία και προστασία από όλους τους κατακτητές (Αραβες, Μαμελούκοι, Οθωμανοί) και το σύγχρονο αιγυπτιακό κράτος. Η μονή φυλάσσει σπάνια χειρόγραφα, βυζαντινές εικόνες και ανεκτίμητα λειτουργικά κειμήλια, ενώ η αδιάλειπτη μοναστική της ζωή την καθιστά ζωντανό σύμβολο της Ορθοδοξίας.

3. Η αναγνώριση της μονής από την UNESCO (2002), η οποία της προσδίδει παγκόσμια διάσταση και ενισχύει τη διεθνή προστασία της. Η εγγραφή της ως Μνημείου Παγκόσμιας Κληρονομιάς διασφαλίζει ότι ο χώρος της μονής προστατεύεται όχι μόνο από την αιγυπτιακή νομοθεσία, αλλά και από το διεθνές δίκαιο, σύμφωνα με τη Σύμβαση της UNESCO του 1972. Η UNESCO αναγνωρίζει τη μονή ως ουδέτερο, ειρηνικό και διαθρησκειακό χώρο, σταυροδρόμι πολιτισμών και θρησκειών. Αν και δεν μπορεί να επιβάλει το status quo με την έννοια της οθωμανικής εποχής, ενισχύει την αναγνώριση της μοναστικής αυτονομίας και την προστασία της ιστορικής συνέχειας.

Η σιωπή της ερήμου και οι αιώνες που έχουν περάσει καθιστούν τη μονή χώρο εσωτερικής αναζήτησης και πνευματικής λάμψης. Η πρόσφατη αμφισβήτηση από την αιγυπτιακή Δικαιοσύνη δημιουργεί σοβαρό πρόβλημα, το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα από την αιγυπτιακή κυβέρνηση, ώστε να διαφυλαχθεί το status quo και η παγκόσμια ακτινοβολία της μονής, και να αποκατασταθεί πλήρως

η ιστορική και η νομική της συνέχεια. Αυτό θα επιβεβαιώσει τον διαχρονικό της ρόλο ως παγκόσμιου πνευματικού συμβόλου, γεφυρώνοντας πολιτισμούς και θρησκείες, με σεβασμό στην ακεραιότητα και την παράδοσή της.

Ο Ιωάννης Αντ. Παναγιωτόπουλος είναι Καθηγητής της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας στο Τμήμα Θεολογίας ΕΚΠΑ – Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην έντυπη έκδοση της Καθημερινής, στις 5-6-2025